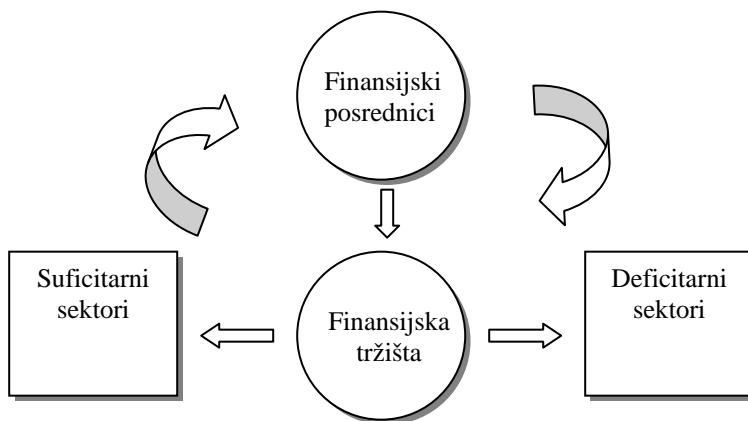

UVOD – Finansijsko tržište

Finansijsko tržište predstavlja organizovan prostor gde se na određenom mestu, u , u određenom vremenu i pod jasno definisanim pravilima susreću ponudila i tražnja, kao osnovni elementi svakog tržišta. ¹

Finansijski sistem jedne zemlje predstavlja skup tržišta, institucija, zakona, propisa i tehnika pomoću kojih se trguje finansijskim instrumentima, određuje cena finansijskim instrumentima i pružaju druge finansijske usluge.

Finansijska tržišta obveznica i akcija su bitna kod usmeravanja finansijskih sredstava od onih koji ne žele da ih produktivno uposle ka onima koji to znaju, što dovodi do više ekonomske efikasnosti. Aktivnosti na ovim tržištima imaju direktan učinak na bogatstvo pojedinca, preduzeća i ponašanja potrošača, kao i na ukupan rezultat cele privrede. ²

1. AKCIJE

Akcije predstavljaju dugoročne hartije od vrednosti kojima se potvrđuje da je njihov imalac uneo odgovarajući ulog u osnovnu glavnica **a.d.**, kao i da ima određena prava u tom društvu. Akcije treba da imalac osiguraju trajan prihod u vidu **dividende**. One predstavljaju masovne hartije od vrednosti. Izdaju se u velikom broju, od po nekoliko hiljada primeraka.

Akcije su hartije od vrednosti sa **promenljivim prihodom**, jer se dividenda isplaćuje u zavisnosti od visine čiste dobiti **a.d.**

Svaka akcija se sastoji iz dva dela, a to su plašt akcije i kuponskog tabak. Prvi deo sadrži osnovne podatke o samoj akciji: oznaku da je ta hartija od vrednosti akcija i koja je vrsta akcije, naziv i sedište akcionarskog društva - emitenta, naziv i sedište kupca ili pak, oznaku na koga akcija glasi, iznos na koji glasi akcija (nominalnu vrednost akcije), broj akcija i ukupan obim emisije, prava iz akcije, mesto i datum izdavanja, oznaku serije i kontrolni broj akcije, redosled emisije, faksimil potpisa ovlašćenog lica i pečat

¹ B. Vasiljević: Osnovi finansijskih tržišta, Beograd, 2002.

² Ž. Jeremić: Finansijska tržišta, Beograd, 2003.

emitenta. Kuponski tabak sadrži osnovne podatke o isplati dividende: redni broj kupona za naplatu dividende, broj akcije po kojoj se dividenda isplaćuje, naziv akcionarskog društva – emitenta, godinu u kojoj se dividenda isplaćuje, faksimil ovlaštenog lica i pečat emitenta.

Emitent može da, umesto štampanja akcije, izda potvrdu koja bi sadržala iste elemente kao i plašt akcije s tim što ona onda mora biti overena od strane banke kod koje emitent ima otvoren depo račun.

Karakteristike akcija su:³

- ❑ **Akcije izdaju akcionarska društva**, i to tek nakon upisa akcionarskog društva u sudski registar. Akcije mogu izdati i preduzeća, banke, organizacije za osiguranje i druge finansijske organizacije.
- ❑ **Svaka akcija reprezentuje jedan deo kapitala društva**, odnosno ulog koji je imalac uneo u osnovnu glavnici. Akcije ne daje vlasniku da poseduje pravo nad uplaćenim sredstvima, već ta sredstva postaju u času uplate vlasništvo društva. Dakle, imalac stiče određena prava, ali on može raspolagati slobodno samo sa akcijama.
- ❑ **Akcije daju akcionarima određena prava**. Bez obzira na vrstu akcije, akcionar uvek ima pravo na dividendu i na deo likvidacione ili stečajne mase, koja preostane kada su podmireni poverioci društva. Ta prava su obligaciono-pravnog karaktera, a ako akcionar ima pravo na upravljanje društvom onda u u pitanju akcije sa pravom učešća.
- ❑ **Akcije su nedeljive**. Akcionar ne može prava koja proizilaze iz akcije da podeli na dva ili više lica. U slučaju ako postoji više od jednog vlasnika akcije, vlasnici čine u a.d. jednog akcionara. U knjigu akcija se upisuje ime zajedničkog punomoćnika.

Nominalna vrednost akcije je njena prva procenjena i planirana vrednost sa kojom se akcija prvi put emituje na tržište.

Prometna vrednost akcije može biti različita od njene nominalne vrednosti; može biti jednaka, da bude iznad ili ispod nominalne vrednosti akcije. Nominalna vrednost se može menjati kod narednih emisija akcija, što zavisi od prometne vrednosti akcija. O promeni nominalne vrednosti odlučuju preduzeće, reprodukciona banka i novčana berza akcija. Nominalna vrednost akcija se utvrđuje na osnovu kapitala preduzeća i poređenjem jedinične vrednosti akcije iste ili slične delatnosti na domaćem ili stranom tržištu. Polazni broj akcija se utvrđuje podelom planiranog osnivačkog kapitala sa utvrđenom nominalnom vrednosti. Prodaja prve emisije akcija može biti najviše do 50% vrednosti osnivačkog kapitala.

Bruto profit preduzeća predstavlja razliku između ukupnog prihoda i troškova, a **neto profit** se dobija kada se od bruto profita odbiju obaveze prema državi. Krajnji poslovni cilj preduzeća je stvaranje što većeg neto profita po jednom zaposlenom, po jedinici proizvoda, po jedinici snage proizvodne opreme ili po jedinici izgrađenog građevinskog prostora preduzeća

Dividenda je udeo jedne akcije u neto profitu preduzeća. Ona je određena putem novčane berze akcija, na osnovu bilansa preduzeća, izveštaja reprodukcionog banke i ocene boniteta preduzeća. One se isplaćuju jedanput godišnje, na osnovu stanja bilansa akcija.

---

³ B. Ljutić: Bankarsko berzansko poslovanje: investicije, institucije, regulative, MBA Press, 2004.

1.1. FINANSIRANJE EMISIJOM REDOVNIH (OBIČNIH) AKCIJA

Redovne ili obične akcije su pismene isprave o trajno uložnim sedstvima u osnovni kapital akcionarskih društva i označavaju vlasništvo nad delom .A.D. Akcionari imaju određena prava: ⁴

1. pravo na upravljanje pošto snose rizik poslovanja, i najviše su zainteresovani za ostvarivanje neto dobitka jer odatle naplaćuju dividendu za razliku od vlasnika prioritetnih akcija i obveznika koji dobijaju fiksni prinos u obliku povlašćene dividende, tj. kamate. Vodeću ulogu imaju oni koji poseduju veliki kontrolni paket akcija, u praksi se često akcionari održuju štiteći svoje interese.
2. Pravo na dividendu- tj. deo ostvarene dobiti. Isplata dividende nije zagarantovana ako preduzeće posluje sa gubitkom ili zbog svog razvoja odluči da zadrži celokupni dobitak. Prednost pri isplati imaju vlasnici prioritetnih akcija.
3. na isplatu dela likvidacione mase- u slučaju likvidacije preduzeća a posle poverioca vlasnika obveznika i povlašćenih akcija, u koliko preostane sredstava a srazmerno nominalnoj vrednosti akcija koje poseduju.

Osnovni cilj emisije redovnih akcija je prikupljanje trajnog kapitala za finansiranje osnivanje i razvoja preduzeća. Najkvalitetniji izvor pošto je trajno raspoloživ i nikome se ne vraća. Prodajom redovnih akcija preduzeće povećava osnovni kapital u pasivi, čime se povećava stepen samofinansiranja i smanjuje stepen zaduženosti, pod uslovom da se ne poveća pozajmljeni kapital.

Veći osnovni kappital znavi i veće garancije kreditorima, daće im pozajmljena sredstva biti vraćena makar iz stečajne mase. Prodaja redovnih akcija za gotovinu povećava u aktivu protivvrednost akcija kao i osnovni akcijski capital u pasivi čime se povećava likvidna imovina i solventnost preduzeća, što traje sve dok se prikupljena novčana sredstva ne ulože u namene zbog kojih je izvršena emisija akcija. Važno je da se akcije emituju samo onda kada postoji mogućnost za profitabilna ulaganja jer u suprotnom dovodi do pada prihoda akcija kao i tržišne vrednosti akcija. Motivacija za potencijalne akcionare: dividenda, likvidnost ovih HOV posebno ako se kotiraju na berzi pa se mogu lako prodati, organičena odgovornost za dugove AD samo do iznosa kapitala koji su uložili, AD nastavlja sa radom i osle smrti bilo kog akcionara.

Troškovi finansiranja redovnih akcija izračunavaju se :

$$K = \frac{D1}{V_0 - T} + g$$

Gde je:

D1- prva dividenda

Vo – tržišna vrednost akcije

g- konstantna godisnjastopa rasta dividende

T- trošak emisije

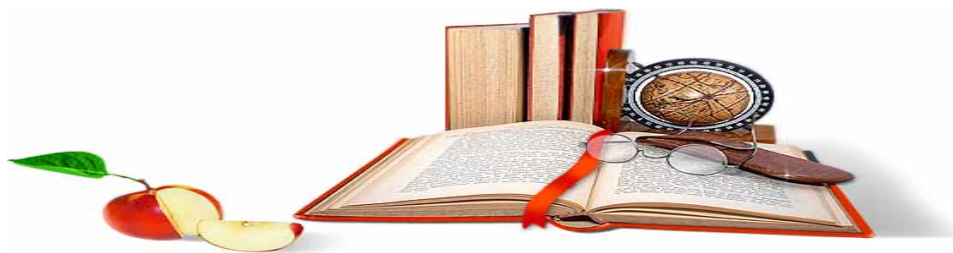
---

⁴ B. Ljutić: isto.

---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA
SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com